

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

Good Governance of School Administrators Operating under Samut Songkhram Primary Educational Service Area

ทรงศักดิ์ ศรีใส¹, ภูวนัย สุวรรณธรรมา², วิไลวรรณ เทียนประนมกร³

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ, Krutongsak@gmail.com

²หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ, phuwanaish@hotmail.com

³หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ,
maxnumjutmin@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุ และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2567 จำนวน 375 คน โดยใช้ตารางกระจายและมอร์แกน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามภูมิเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม 5 ระดับ มีความน่าเชื่อถือทั้งฉบับอยู่ที่ระดับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม เมื่อการเปรียบเทียบการจำแนกอายุ และขนาดของโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำหลัก: หลักธรรมาภิบาล, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to: (1) investigate the level of school administrators' governance based on the principles of good governance in schools under the Office of the Primary Education Service Area, Samut Songkhram, and (2) compare the governance practices based on gender, educational level, age, and school size. The sample consisted of 375 teachers from schools under the Samut Songkhram Primary Educational

Service Area Office for the academic year 2024. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table, followed by proportional stratified random sampling based on school size and simple random sampling. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire with an overall reliability coefficient of 0.98. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA. The findings revealed that: (1) among the governance principles practiced by school administrators in schools under the Office of the Primary Education Service Area, Samut Songkhram, overall, the teachers' opinions on the governance practices of school administrators were at the highest level, and (2) the comparison of governance practices in schools under the Office of the Primary Education Service Area, Samut Songkhram, based on age, and school size revealed statistically significant differences at the 0.05 level.

Keywords: Good governance, School administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคสมัยที่โลกเข้าสู่ช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนั้น ความสำคัญของคุณภาพในการบริหาร จัดการ กับความเปลี่ยนแปลง และการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับ ประเทศชาตินั้น ถือเป็น กระบวนการสำคัญในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ตามมาตรา 6 ระบุว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คือ การบริหารราชการให้เป็นไป ตามวัตถุประสงค์ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้เกิดคุณประโยชน์ต่อประชาชน สังคม ส่วนรวม และได้รับการอำนวยความสะดวก ต่อการประเมินผลราชการจากการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกวันทั้งในด้านความรู้ เทคโนโลยี ศิลปวัฒนธรรม เพื่อยกระดับคุณภาพของประชาชนให้ทัดเทียมหรือเหนือกว่าชาติอื่น โดยเฉพาะในด้านการศึกษา เพราะมาตรฐานการศึกษาเป็นวัฒนธรรมที่มนุษยชาติประดิษฐ์ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบการพัฒนาศักยภาพพลเมืองให้มี คุณลักษณะตามที่สังคมพึงประสงค์ (กมลวรรณ พิงด้าง, 2560)

ธรรมาภิบาล (Good Governance) คือ การบริหารการปกครองและการจัดการที่เป็นไปตามหลักธรรม ซึ่งใช้ได้ทั้ง ภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม, หลักคุณธรรม, หลักความโปร่งใส, หลักความมีส่วนร่วม, หลัก ความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า การบริหารสถานศึกษาต้องมีผู้บริหารที่มีคุณธรรมและภาวะผู้นำ เพื่อพัฒนาการเรียน การสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการช่วยแก้ปัญหาและพัฒนางานได้ อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการบริการที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ (ประพัฒน์ โพธิ์วรรณ, 2545) องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ที่ต้องการปฏิรูประบบราชการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการ เกิดผลสัมฤทธิ์มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่า และประชาชนได้รับการบริการที่ตอบสนองความต้องการประกอบด้วยหลัก นิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า (ราชกิจจานุเบกษา, 2542)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะทั้งด้านคุณธรรมและความรู้ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานและพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานคุณภาพ แต่ปัจจุบันผู้บริหารยังขาดทักษะในการบริหารองค์กรและงานบุคคล ส่งผลให้คุณภาพการบริหารการศึกษาลดลง ผู้บริหารจึงต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีวิสัยทัศน์ และมีคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงสามารถบริหารงานตามระเบียบที่กำหนด โดยมุ่งพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและเป็นที่เชื่อถือของสังคมและชุมชน

ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาตามแนวทางธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ จึงเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและครูจะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ได้เกิดความเชื่อถือและปฏิบัติตามเกิดการพัฒนาการศึกษา จากความเป็นมาและปัญหาในการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ว่ามีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด และครูผู้สอน มีความคิดเห็นอย่างไรต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

วัตถุประสงค์

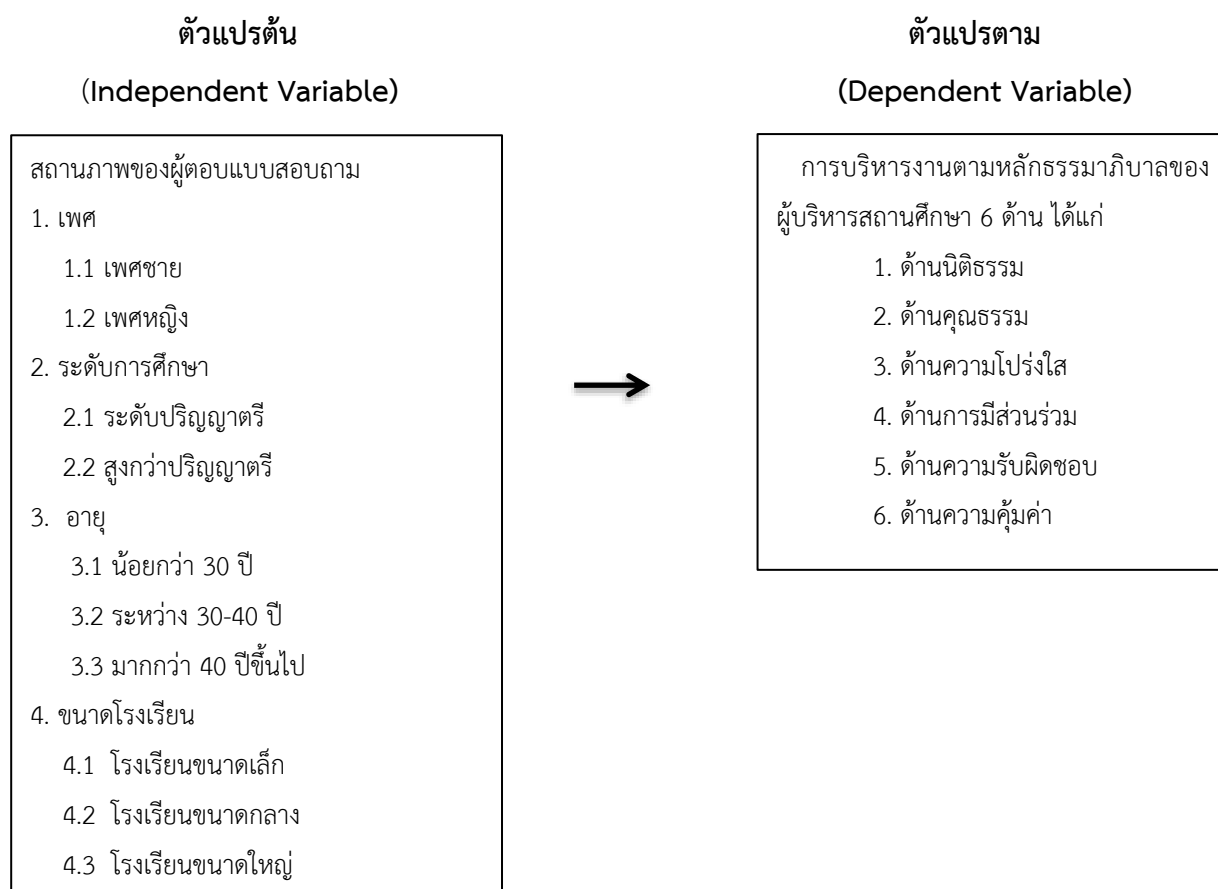
1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุ และขนาดของโรงเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นำไปกำหนดคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการเป็นนักบริหารที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม คุณภาพ และจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดีในอนาคต
2. สถานศึกษานำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนยิ่งขึ้นไป

กรอบแนวคิด

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามหลักธรรมาภิบาลที่ใช้ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ควรจัดหรือส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญ 6 ประการ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) ดังนี้ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้จึงอาจนำมาเขียนเป็นความสัมพันธ์ได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2567 จาก 76 โรงเรียน จำนวน 585 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2567 จาก 76 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางจี้และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนขนาดของโรงเรียน จากนั้นวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการแจกแบบสอบถาม รวบรวมแบบสอบถามด้วยระบบออนไลน์ ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม – ธันวาคม 2567 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใช้การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

จากการการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครู โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ได้แก่ หลักนิติธรรม รองลงมาได้แก่ หลักความรับผิดชอบ ต่อมาได้แก่ หลักคุณธรรม รองลงมาได้แก่ หลักความคุ้มค่า ต่อมาคือหลักความโปร่งใส ส่วนหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย

2. ความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพศชายมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูจำแนกตามระดับการศึกษา

ความคิดเห็นของครู	ระดับการศึกษา				t	P
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 324)		(n = 51)			
	$\overline{x}$	S.D.	$\overline{x}$	S.D.		
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.62	.49	4.53	.59	.928	.013
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.58	.51	4.69	.41	-1.841	.035
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.57	.58	4.61	.49	-.413	.667
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.56	.52	4.60	.50	-.422	.758
5. หลักความรับผิดชอบ	4.60	.56	4.62	.50	-.378	.782
6. หลักความคุ้มค่า	4.58	.54	4.59	.49	-.206	.869
รวม	4.59	.50	4.61	.47	-.347	.837

*P<.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครู จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็นของครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
1. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.702	2	.851	3.358*	.036
	ภายในกลุ่ม	94.253	372	.253		
	รวม	95.954	374			
2. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.108	2	1.054	4.288*	.014
	ภายในกลุ่ม	91.438	372	.246		
	รวม	93.546	374			
3. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	2.282	2	1.141	3.573*	.029
	ภายในกลุ่ม	118.791	372	.319		
	รวม	121.173	374			
ความคิดเห็นของครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	2.419	2	1.209	4.504*	.012
	ภายในกลุ่ม	42.851	110	.390		
	รวม	43.451	112			
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2.316	2	1.158	3.848*	.022
	ภายในกลุ่ม	111.950	372	.301		
	รวม	114.266	374			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	3.016	2	1.508	5.278*	.005
	ภายในกลุ่ม	106.273	372	.286		
	รวม	109.289	374			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.974	2	.987	4.071*	.018
	ภายในกลุ่ม	90.196	372	.242		
	รวม	92.170	374			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ความคิดเห็นของครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
1. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.974	2	.987	3.906*	.021
	ภายในกลุ่ม	93.981	372	.253		
	รวม	95.954	374			
2. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.477	2	1.238	5.059*	.007
	ภายในกลุ่ม	91.069	372	.245		
	รวม	93.546	374			
3. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	5.748	2	2.874	9.271*	.000
	ภายในกลุ่ม	115.325	372	.310		
	รวม	121.073	374			
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	3.423	2	1.711	6.439*	.002
	ภายในกลุ่ม	98.873	372	.266		
	รวม	102.296	374			
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	4.471	2	2.235	7.574*	.001
	ภายในกลุ่ม	109.795	372	.295		
	รวม	114.266	374			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	5.310	2	2.655	9.498*	.000
	ภายในกลุ่ม	103.979	372	.280		
	รวม	109.289	374			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.693	2	1.846	7.763*	.000
	ภายในกลุ่ม	88.477	372	.238		
	รวม	92.170	374			

* $P \leq .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 375 คน แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกได้ ดังนี้ จำแนกตามเพศชาย จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 23.30 เพศหญิง จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 78.70 จำแนกตามระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 86.40 สูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.60 จำแนกตามอายุ อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 อายุระหว่าง 30 - 40 ปี จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 65.10 อายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม รายละเอียดดังนี้

ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ได้แก่ หลักนิติธรรม รองลงมาได้แก่ หลักคุณธรรม ต่อมาได้แก่ หลักความรับผิดชอบ และส่วนหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุ และขนาดโรงเรียน รายละเอียดดังนี้

1. จำแนกตามเพศ โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และรายด้าน พบว่า ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จำแนกตามอายุ โดยรวมพบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม พบว่า ครูที่อยู่สังกัดขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจาก โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามได้ดำเนินการจัดการศึกษาตาม แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570 โดยผู้บริหารพร้อมที่จะผลักดันนโยบายทางการศึกษาสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานภายในและภายนอก โดยผู้บริหารแต่ละสถานศึกษายึดหลักธรรมาภิบาลโปร่งใสในการดำเนินงาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน อีกทั้ง ยังมีการตรวจสอบภายในมีการวางแผนอย่างเป็นระบบในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ ภูสง่า (2564 : ข) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยขออภิปรายดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ด้านหลักนิติธรรม เป็นด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้หลักการ ระเบียบ ข้อกฎหมายในการบริหารสถานศึกษาให้เป็นตามเป้าหมายเหมาะสมกับบริบทอย่างเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาคร มหาทิงค์ (2560 : 12) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก

2. ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ด้านหลักคุณธรรม เป็นด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารสถานศึกษาด้วยคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต แสดงออกด้วยด้วยความจริงใจในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์กฤษฎี นามปนอังกูร (2564 : 60) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก

3. ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ด้านหลักความโปร่งใส เป็นด้านที่ผู้บริหารจะต้องบริหารสถานศึกษาด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้มีการเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์การสื่อสารที่ชัดเจน และรายงานผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ รายรับ-รายจ่ายอย่างตรงไปตรงมาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่องค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรมงคล สูงเนิน (2561 : 108) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ด้านหลักการมีส่วนร่วม เป็นด้านที่ผู้บริหารจำเป็นต้องขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่เป้าหมายให้เกิดความสำเร็จจึงต้องสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษากำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์และวางแผนการจัดการศึกษา ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพา กมล

(2563 : 358) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเครือข่ายที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ด้านหลักความรับผิดชอบ เป็นด้านที่ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจและให้ความเห็นชอบต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมายของสถานศึกษามีการมอบหมายงานให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านต่างๆ ได้รับทราบและสามารถยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำ ทั้งผลดีและผลเสียในการกระทำนั้นได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ ภูสง่า (2560 : ข) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด

6. ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก ด้านหลักความคุ้มค่า เป็นด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวางแผนการใช้ทรัพยากร คือ คน วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ มีการควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่าเกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทิชา ปูเวสา (2564 : ข) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่าย พัฒนาคุณภาพ การบริหารการศึกษาหนองงูเห่า 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามเพศ โดยรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากครูเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่เป็นไปตามบทบาทหน้าที่และอำนาจการบริหารซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทิชา ปูเวสา (2560 : ข) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาหนองงูเห่า 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจาก ครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลที่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดสรรอำนาจอย่างเป็นธรรม ทำให้ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ไม่มีการทุจริต มีความซื่อสัตย์ และ มีความสุจริต สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2564 : 12) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามอายุโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากครูที่มีอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลมีแนวทางการคิด การตัดสินใจ และประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขบาบุญ ศรีรัตนกรณ (2557 : 295) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานสถานศึกษา

ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูที่สังกัดขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลด้วยบริบทของสถานศึกษาตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน โดยการบริหารสถานศึกษาตามทรัพยากรการจัดสรรงบประมาณ บุคลากรที่ข้อจำกัดที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ รุ่งทิวา กมล (2563 : 358) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาเครือข่ายที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ครูที่สังกัดโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษา เรื่อง แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลสู่การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม
2. ควรมีการศึกษา เรื่อง ปัจจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม
3. ควรมีการศึกษา เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ พึ่งดวง. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 15(2), 112-126.
- จุฑามาศ ภูสง่า. (2564). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. การค้นคว้าอิสระสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉัตรมงคล สูงเนิน. (2561). แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ชบาบุญ ศรีรัตนภรณ์. (2557). การบริหารงานสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร. *วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- นันทิชา ปุเวส. (2564). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การบริหาร การศึกษาหนองกรุงศรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2*. การค้นคว้าอิสระสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2546. (2546, 9 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. ฉบับกฤษฎีกา 120 ตอนที่ 100 ก. หน้า 1 - 16
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2). พ.ศ.2545. (2545, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. ฉบับ กฤษฎีกา 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 1 – 36.
- พงษ์เกษย์ นามปพนอังกูร. (2564). รูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา.
- พงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2564). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สาคร มหาหิงค์. (2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาชั้น พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, 13(1), 12-19.